

macht

Partijcultuur

In veel gemeenten en provincies draagt de Socialistische Partij (SP) bestuursverantwoordelijkheid. Bij de laatste kabinetsformatie leek het er zelfs even op dat de SP de plaats van GroenLinks zou innemen als vierde partij in een 'regenboog'-coalitie. Zo ver kwam het echter niet. Uit deze *salonfähigheit* van de SP blijkt dat in brede kring het beeld bestaat dat de SP haar maoïstische (en dus stalinistische) tijd achter zich heeft gelaten en zich heeft ontwikkeld tot een enigszins populistische, maar door de bank genomen acceptabele linkse partij. Na lezing van het autobiografische boek van Sharon Gesthuizen dringt de vraag zich echter op of die indruk terecht is. Sharon Gesthuizen beschrijft openhartig, op het naïeve af, hoe zij zich vanuit een arbeidersmilieu ontwikkelde tot een vooraanstaand politica, één van de *coming women* in de SP. Gesthuizen zat in de gemeenteraad van Haarlem, was elf jaar lid van de Tweede Kamer en

werd vooral bekend toen zij zich in 2015 voor het voorzitterschap van de SP kandideerde – tegen de zin van de partijleiding. Een strijd die ze verloor. Uit Gesthuizen's relaas doemt een onthutsend beeld op van de partijcultuur van de SP, met name de interne omgangsvormen. Die zijn keihard en kenmerken zich door heel weinig oog voor menselijkheid. Het partijbelang gaat boven alles, waarbij de partijtop, in laatste instantie Jan Marijnissen, bepaalt wat waar en goed is. De door Lenin, Stalin en Mao zo verfoeide, weke bourgeoisie-moraal is duidelijk (nog?) niet doorgedrongen tot de SP.

Het is vreemd dat Gesthuizen's boek maar nauwelijks tot discussie heeft geleid over de morele aanvaardbaarheid van de SP als mogelijke coalitiepartij. Niet bij VVD, CDA en D66 die in principe best bereid waren geweest met de SP in een coalitie samen te werken, en al evenmin bij de PvdA en GroenLinks die nu eendrachtig met de SP samenwerken in een oppositioneel volksfront.

Meine Henk Klijnsma

🌻🌻🌻
Schoonheid macht liefde. In het leven en de politiek; Sharon Gesthuizen, uitgeverij de Geus, € 19,99

belangen

Parallele werelden

Ze leven langs elkaar heen en raken elkaar nauwelijks, Landa en Johannes. Landa is op wat oudere leeftijd moeder geworden, haar man is vaak buitenshuis. Haar wereldje is benauwend klein. Vanuit het raam bekijkt ze met argusogen het parkje tegenover het appartementencomplex waar haar gezinnetje woont. Er waren speeltoestellen, bloembedden en bankjes gepland, maar nu is daar die vermaledijde daklozen-

opvang. Voor de verdwijning van het zogeheten Smallenburg – en daarmee de verdwijning van zwervers, daklozen en verslaafden die in het parkje rondscharrelen – heeft Landa veel over.

Tegenover de neurotische Landa is daar Johannes, de idealist die zijn leven ten dienste stelt van daklozen en verslaafden. 'Hoop geven is jouw baan!', aldus de verslaafde Verena. Johannes is een zachtmoedig man, christelijk opgevoed en liefhebber van de motetten van Bach. Op het opvangterrein is Johannes een tuin begonnen, heimelijk terugverlangend naar de weilanden van zijn jeugd. Het verhaal van deze twee mensen in Sanneke van Hasselt's *Stille grond*, en hun parallele maar strikt gescheiden werelden, is uiterst actueel. Het gaat over de grote stad, in dit geval Rotterdam, waar verschillende belangen op elkaar botsen. Waar idealisten en populistten, ieder met eigen oplossingen voor ingewikkelde grote-stadsvraagstukken, tegenover elkaar staan. 'Niet teveel zelf nadenken, dat geeft ruis!', aldus Volkspartij-voorzitter Jos de Palm. Andere taal is te horen bij Johannes: 'Ik probeer

menselijke ellende in toom te houden'.

Stille gronden is geschreven in zinnen zonder opspraak, mooi in al hun eenvoud. Met aandacht voor detail, zodat je als lezer de hoofdpersonen en de plekken van handeling als het ware voor je ziet. Sanneke van Hasselt heeft zich geafficheerd als schrijfster van korte verhalen, maar ook langere verhalen zoals in *Stille grond* verdienen een vervolg.

Jehannes Regnerus

🌻🌻🌻
Stille grond, Sanneke van Hasselt, uitgeverij De Bezige Bij, € 19,99

puur

Beeldenrijkdom

Aan het eind van mijn middelbare schooltijd, zo ergens in 1976/77, was het boek *Letterkundig Kontakt* van dr. Ornée en dr. Wijngaards mijn tweede bijbel. Het 'overzicht van de letterkunde in Noord- en Zuid-Nederland' gaf veel geheimen van de Nederlandse literatuur prijs. Van de Rederijkers tot en met Andreas Burnier en van Jacobus Revius tot en met Gerrit Achterberg – de favoriet van mijn leraar Nederlands. Bij Pierre Kemp (1886-1967) liet deze leraar in de kantlijn aantekenen: 'Hij dichtte voornamelijk in de trein'. Met dat laatste gegeven begint de bloemlezing die Wiel Kusters en Ingrid Wijk over Kemp samenstelden. Op het omslag aan de binnenkant staat een foto van een keurig geklede heer die op een klassieke bank in een trein aan het schrijven is in zijn notitieblokje. De bloemlezing is niet chronologisch geordend, maar thematisch en begint met een bekend thema van de dichter: licht.

Het licht doet met me wat het wil, / of ik al ga, of ik sta stil, / of ik iets neem, of iets leg neer, / bij alles is het licht mijn heer. Kemp

dichte consequent op rijm, zoals in het wonderschone *Perdendosi*: *Ik word van innerlijke rust. / Ik word van blauw / en zonder vrouw / en zonder lust / of pijn. / Alleen de toppen van mijn vingers zijn / in hun grens / nog mens.* Ornée en Wijngaards spraken van de 'suggestieve beeldenrijkdom' van Kemp's gedichten en van 'poësie pure'. Termen die de lading van zijn gedichten haarfijn dekken.

🌻🌻🌻
Het regent in de trompetten. De mooiste gedichten van Pierre Kemp; samenstelling Wil Kusters en Ingrid Wijk, uitgeverij Vantilt, € 19,95

kalenders!

Het nieuwe jaar

De *Taalkalender 2018* is een product van het Genootschap Onze Taal en verschijnt al voor de 25e keer. Zeven dagen staan voor zeven thema's, van uitdrukkingen tot aardrijkskundige namen en van moeilijke woorden tot taalkronkels op vrijdag: 'professionals werpen zich op de barbecue'. Het is het vertrouwde procedé. Op lichtvoetige wijze passeren weetjes en

opvallende of grappige zaken. Zoals: 'Je licht onder de korenmaat stellen betekent 'te bescheiden zijn'. Wat is of was een korenmaat?' Vervolgens wordt verwezen naar een bak op vier poten waarin koren bewaard werd, en naar Mattheüs 5. Een andere: 'Waarom zou je de kat op het spek binden?' Het antwoord wordt gegeven op 12 juni 2018. De *Filosofie Scheurkalender* wordt samengesteld door het team van het maandblad *Filosofie Magazine*. Iedere dag wordt de lezer 'een pakkend, grappig of intrigerend citaat van beroemde filosofen uit heden en verleden' voorgeschoteld. Op 13 juli is dat: 'Angst is de begeerte om een groter kwaad dat wij vrezen, door een kleiner kwaad te vermijden', van Benedictus de Spinoza. Elk citaat wordt gevolgd door een exegese. Geen gemakkelijke kost. Dagelijks wordt vermeld wie er op die datum geboren of gestorven is. Zo stierf de Duitse schrijver Lion Feuchtwanger op mijn geboortedatum...

🌻
Taalkalender 2018, uitgeverij Bekking & Blitz, € 14,99; *Filosofie Scheurkalender 2018*, uitgeverij Veen Media, € 14,99

Boeken- en bladen-redacteur: Martin Maassen, martin.maassen@doopsgezind.nl
Tenzij anders vermeld zijn de bijdragen op deze pagina's van zijn hand.

🌻 De zonnetjes bij de besproken boeken en bladen geven de waardering van de recensent weer. Die kan uiteenlopen van één zonnetje (niet best) tot vijf (mag op uw nachtkastje niet ontbreken).